

הגהות על שו"ע זיטאמיר תרט"ז

הגהות אלו נכתבו על הגליון בשו"ע דפוס זיטאמיר תרט"ז בעותק בעל שוליים רחבות ונכתבו בכת"י רש"י למחבר לא נודע למי! לגבי זמן כתיבת ההערות יש לשער שנכתבו בין השנים ... כיון שמזכיר באחת ההגהות את הספר יד יהודה להרב יהודה ליביש לאנדא אב"ד דק"ק סאדאגורא על הל' בשר בחלב שנדפס בשנת תרמ"א. בסי' תמב מזכיר ג"כ תשובות אמרי אש לבוב תריב וכן מזכיר שו"ת דברי משה – אלטר שנדפס בשנת תרל"ו. תועפות רא"ם – טויבש נדפס תרט"ו. קיצור ש"ע נדפס תרכ"ד.

סימן תכט

סעיף ט. א"כ יצא רוב החודש בקדושה: עי' ח"ס ח' א"ח סי' ק"ג.

סעיף י. אין צריך לישב בתענית בחדש אייר: ואף אם מתענה ת"ח בע"פ שהוא עצמו י"ט כמ"ש לקמן סעי' י"ב ג"כ א"צ למיתב תענית לתעניתו כ"כ הוא בסי' רפ"ח סעי' ג' ע"ש וכ"מ במ"א שם ס"ק ד' ע"ש.

סעיף יח. שיתבאר בסי' תצ"ד: סעי' י"ט.

סעיף יט. כמ"ש בסי' תנ"ג ותס"ו: סעי' יו"ד.

סימן תלא

סעיף א. אעפ"י שאין אדם עובר: עי' בק"א סי' תל"ב אות א' ובנ"ב סי' כ'.

סעיף ג. כמשפט שיתבאר בסי' תמ"ה: סעי' א' ועי' במש"ש.

סעיף ד. הבי' לפי שהאדם רגיל בכל השנה: וכן העיקר עי' סי' תל"ג סעי' י"ט וסעי' ל'.
סעיף ה. וזמן בדיקה זו מן הדין: [הנ"ה הבודק צריך שיבטל עי' סי' תל"ד סעי']
ובשעה ו' אינו יכול לבטל כמ"ש סי' תל"ג סעי' ל' רק העתיק ל' הגמרא דקאי לריה"ג [ד]ס"ל דחמץ מותר בהנאה כל ז' אבל לדין א"צ לזה. רק על מה שלא תקנו חכמים זמן הבדיקה מצפרא ודו"ק.

בקו"א ס"ק א בהג"ה הראשונה. אלא גבי ק"ש שרי ללמוד קודם: ר"ל אף משהגיע זמנה.

ולהכי הרר"י לא הצריך להפסיק: ר"ל כאן.

אלא חיישינן שמא ישכח: [ר"ל כאן. אבל בק"ש לא חיישינן כיון שהוא [ר]גיל כמ"ש לקמן. ומ"ש ולהכי אפי' התחילו מפסיקין. ר"ל לדעת הטור החולק על הרר"י כאן.

סימן תלב

סעיף ג. לפי שמצוה זו הוא: עי' סי' תמ"ו סעי' ב' וא"ש אך על הרא"ש שכ"כ צ"ע דהא הוא סובר דמשהגיע שעה ז' עובר בב"י מה"ת וכשהגיע שעה ו' עובר מדרבנן ודברי הח"י ס"ק ד' צ"ע עי' בק"א ס"ק א' וצריכין אנו לבוא לת"י הטי"ז ס"ק ב'.

סעיף ד. ויש לחוש לברך אותה בלא שם ומלכות: דוקא כששורף סוף שעה ה'. אבל בתחילת שש מברך בשם ומלכות כמ"ש בק"א ס"ק א'.

סעיף ח. שלוחים לדבר מצוה שיבדקו הם הרשות בידו: כ"כ המ"א ס"ק ו' אבל הראי' שהביא ממל דחה הדג"מ וכ"כ הוא בק"א ס"ק ב' וגם ראיות הדג"מ מתרומה אינה ראי' דהשליח שייך בגווה דאסור לאכול קודם הפרשה כמ"ש היד אפרים מ"מ יש ראי' לזה מהרמב"ם פ"א מה' ברכות ד' י"ג שהעושה מזוזה לאחרים מברך וכן מהטור סי' תרמ"א שרמז המ"א ומה שנשאר השערי תשובה סי' תל"א בצ"ע אם יכול השליח לברך היינו דוקא באונן כיון שהוא עצמו פטור. אבל לא באיש אחר.

סעיף י. בסוגריים - אין הקטן נאמן לומר תקנתי האיסור: ע"י ש"ך סי' קכ"ז ס"ק ל"א דקטן נאמן בדבר שבידו אף באיתחזק איסורא וכ"כ המ"א סי' תל"ז ס"ק ח' כמ"ש כאן וצ"ל דט"ס הוא. וכצ"ל נתקן והכוונה כשהוא מעיד על איש אחר שתקן האיסור.

סימן תלג

סעיף יב קו"א ס"ק ג. וכן הוא בגמרא בהדיא ע"ש: ע"י תוס' ד' כ"ט ע"ב ד"ה רב אשי שכ' בשם ר"י דבדעתו לבערו אינו עובר בשהיתו והמ"א סי' תמ"ב ס"ק ב' הביא' וע"י בק"א סי' תמ"ו בהג"ה ד"ה ובלאו הכי הרי הרמב"ם כו' ע"ש ובמש"ש. שם בהג"ה. אעפ"י שדעתו לבערו אח"כ: דאיתא בש"ס בדיקת חמץ דרבנן דמה"ת בביטול סגי. הרי דבלא ביטול הוי הבדיקה מה"ת אולם המק"ח סי' תל"א בדין בדיקה בלא ביטול מדחה ראי' זו ע"ש.

שם. כדפי' רש"י: ע"י בשאגת ארי' סי' פ"ו כוונת רש"י דלא כמו שהבין הוא.

סעיף כה קו"א ס"ק ה. שהכלב יכול להוציאו: ואע"פ דאין חוששין ממקום למקום רק אם יוכל לבוא לתקלה באותו מקום עצמו כמ"ש הוא עצמו לעיל מ"מ עכ"פ אין אנו יכולין ללמוד ממפולת כיון דל"ד כלל למפולת וע"כ לא מהני ביטול וק"ל.

סעיף כז. אם יודע לו שהי' בהם: ע"י סי' תס"ה סעי' ג'.

סעיף ל. ומ"מ אם נפל עליו גל גדול: זהו בברי לו שיש עכשיו וודאי חמץ שם ע"י לקמן סעי' ל"ג.

קו"א ס"ק י. דאזדו לטעמייהו שבסי' תל"ח: ע"ש סעי' יו"ד.

שם בסופו - יש נ"מ בין חלוקי הדעות. ודוק: באין בו ג"ט וביטל דלדעת רש"י ור"ן חייב לשכור ולסמ"ק פטור וביש בו ג"ט ולא ביטל לרש"י ור"ן פטור מלשכור ולהסמ"ק חייב.

סעיף לא. בענין שאין בו סכנה: אבל אינו מחויב לשכור פועלים ע"י בק"א.

סעיף לב. אבל אם לא ביטלו וכבר הגיע שעה ששית: ע"י בק"א ס"ק י"ד.

שם. תוך לי יום לפני הפסח: וצריך לשכור פועלים.

סעיף לד. או מד"ס כמו שית' בסי' תמ"ח: סעי' כ"ט ע"ש.

שם. (ועיין בסי' תל"ז: סעי' י"ח).

סעיף לז. לכתחלה ביום י"ד לאור היום: היינו כשאין בה מחיצה של זכוכית כגון שהחלונות פתוחות ע"י לעיל סעי' ד'.

סעיף מג. ומ"מ המחמיר תבא עליו ברכה: ר"ל לחוש לדעת הח"י שחושש שמא נדבק פירור חמץ בידיו וחזר ונתן לתוך הכיס ונדבק החמץ בהכיס ע"ש אבל מעיק(ו)ר הדין אין לחוש לזה ע"י לעיל סי' ט"ז וק"ל.

סימן תלד

סעיף ו. כמו שנת' בסי' תל"ג ע"ש הטעם): סעי' י"ב.

סעיף י. ודעתו עליו לאכול ממנו ואינו מופקר אצלו: והא דלא תקנו לומר בשעת בדיקה שהוא מבטל מזמן איסורו ואילך דחמי ולא חמי כיון דהפקר מהני לאח"ז ע"י בח"ס ח' א"ח סי' קל"א ד"ה מ"ש ובת' א"א ח' א"ח סי' כ"ד ד"ה ומ"מ אמת הדבר כו' מש"ש.

סעיף יב. כמו שנת' בסי' תל"ג: סעי' ל'.

סימן תלה

סעיף ד בקו"א ב. ולא העתקתי דבריו לפי שאין דמיונו עולה יפה: ע"י נ"ב מה"ק סי' כ שדעתו כהח"י וע"י ת' נ"ד סי' ל"ט ד"ה ומה"ט כו'.

שם. אבל עכ"פ אינו הפקר גמור עד שכל הרוצה: ע"י משל"מ פ' י"ו מה' מכירה ובני"ב מה"ת סי' ס"ג ועוד דהאיך רשאי למחות מליטלו דהרי נהנה במחאה זו והוא אסור בהנאה וכ"מ בהר"ן בנדרים ד' פ"ה בשם הרשב"א שהאוסר הנאת פירותיו ע"ע יכולים אחרים ליטול אותם בע"כ וי"ל דל"ד לשם דכאן שפיר רשאי למחות דאין בזה הנאה במה שמנעו מלעבור עבירה דמצוה קעביד בזה ומצות לאו להנות נתנו ואם לא הי' מנעו הי' עובר על לפני עיור לא תתן מכשול וכיון דבידו למחות לא נפקע שם בעלים ממנו ולזה דקדוק וכ' ליטול בעבירה דדווקא לישראל שנוטל בעבירה יכול למחות אבל אם נכרי בא ליטול דבהיתר הוא נוטל אינו רשאי למחות וכמש"ל בשם הר"ן וק"ל.

שם. א"כ כשיפקירנו מה מועיל אלא ע"כ כשהוא הפקר גמור לא עשאו הכתוב כו': על תיבת 'כשהוא' סימן למחוק התיבה!

סימן תלו

סעיף א בקו"א ס"ק ג. ובפרט שיש לקיים דין זה מטעם אחר: כמדומה לי שכוונתו דיש לחוש שמא יכניס ישראל חמץ לשם ויעבור עליו הפסח ויהי' אסור בהנאה ע"י סי' תמ"ח סעי' כ"ט ושמא ימצאנו ישראל ולא ידע שהוא חמץ של ישראל שעבר עליו

הפסח ויאכלנו ויבא לידי מכשול לכן מחויב הוא לסגור ביתו כדי שלא יצא מכשול בגרמתו.

סעיף ב בסופו בהג"ה. ועיין בסי' תל"ב: סעי' י'.

שם ועיין בסי' תל"ד: סעי' ט"ז.

סעיף ג. שכל ישראל ערבים זה בזה: הנה הרא"ש מסכת ברכות ד' כ' ע"ב כ' דאשה אינה בכלל ערבות וע"כ צ"ל דמ"ש הרמ"א סעי' ב' אשתו תבדוק וכ"כ בח"י סוף ס"ק י"ד מחויבת אשתו לבד וכן מיירי בחדרים שיכנסו בהם בפסח וחיישינן שמא ישכחו ויאכלו מהחמץ שבהם. והוא קאי על בני ביתו הגדולים עליהם חל החיוב אף באותן החדרים שלא יכנסו בהם בפסח מטעם ערבות וקמ"ל דאף בדרבנן ג"כ שייך ערבות וכ"כ לקמן סי' תפ"ד סעי' ב' ע"ש ואין לומר דהתם מטעם שליחות דז"א דכיון שאין מחויב בדבר לא מצי למהוי שליח עלה ע"ש בדג"מ ובסי' רע"א בדג"מ.

סעיף ו בקו"א ס"ק ו'. והפקירו קודם הפסח שהוא אסור בהנאה לאחר הפסח: עי' סי' תרל"ג סעי' ל"ד וכאן סעי' י"ח

סעיף ז. אעפ"כ אם ידוע לו בבירור: עי' מ"א ס"ק ה' ובמק"ח ס"ק ב' ע"ש.

סעיף יא. מטעם שנתב' למעלה: סעיף ה'.

סעיף יח. לקונסו ולאוסרו כמו שנת' בסי' תל"ג: סעי' ל"ד.

שם. כמו שיתבאר בסי' תמ"ה: סעי' ב'.

סעיף יט. אזי אסור לו למכור כלום: עי' סי' תמ"ב סעי' י"ט.

שם. כמו שית' בסי' תמ"ח: סעי' ל'.

סעיף כ. בסופו – עיין סימן תמ"ה: סעי' א'.

סעיף כג. בהג"ה – אם הוא יוצא ממנה בתוך ל' יום: ואף שכי לעיל סעי' ו' שלכתחילה יש לבדוק אף ביוצא קודם ל' יום מ"מ כאן בבית של עכו"ם שבח"י ס"ק ח"י הקיל אף בתוך ל' ע"ש לכן לא החמיר בקודם ל' וק"ל.

סימן תלז

סעיף א. כמשנת' בסי' תל"א): סעי' ה'.

שם. ששכירות קרקע נקנה בו זכה: עי' מק"ח ס"ק ג'.

סי' תלח

סעיף א. יתבאר בסי' תל"ט): סעי' ו'.

שם. או עד שימצא אותו: היינו כשלא ביטל אבל בביטל עי' סי' תל"ט סעי' ו'.

סעיף ה. וע"ד שנת' בסי' תל"ז): סעי' ה'.

סעיף יב. עיין סי' תל"ו: סעי' ו' וסעי' ט"ו ובק"א סי' תל"ג ס"ק ה' שכי בשם הפרי"ח שעובר בזה בבל יטמין מדאורייתא אם לא ביטלו ע"ש.

סימן תלט

סעיף א. אלא ספק וספק ספקות כמו שנת' בסימן תל"ג: סעי' כ"ו בשני חצאי עיגול מ"מ צ"ע דהא בסי' אכלוהו עם עוד סי' א"צ לבדוק כמש"ש ואין חילוק בין עכבר לתרנגולים כמש"ש בק"א ס"ק ו' ע"ש וי"ל כאן בקבוע שהחמירה בו התורה החמיר בו לחוש לדעת הרמב"ם.

סעיף ה. נכתב – שאז א"צ לבדוק אלא מד"ס וחכמים הקילו ספק דבריהם: הגיה שצ"ל בספק דבריהם.

סעיף ו. מטעם שנת' בסי' תל"ח: סעי' ט.

סימן תמ

סעיף א. ואם עבר עליו הפסח ולא ביערו: ואם ביטול ג"כ עי' ח"ס סי' קיט"ט ד"ה והנה אי כו'.

שם בקו"א ס"ק א. וכן היא לפי שיטת הרא"ש: הוסיף לקטע זה סוגריים!

שם בקו"א ס"ק ב. דחמץ של גזל אסור בהנאה: עי' נ"ב מה"ק סי' כ' ובת' רע"א סי' כ"ג ד"ה ולכאורה הי' נראה ובת' נ"ד סי' ל"ט.

סעיף ז. ואפי' רוצה לעשות לפניו מחיצה כהלכתה: עי' סי' תמ"ח סוף סעי' ה'.

סעיף יא קו"א ס"ק ד. ולהפרי"ח וט"ז: גם השאגת ארי' סי' ע"ח ס"ל כוונתיהו ע"ש.

שם קו"א ס"ק ה. החולקים על מ"ש רמ"א שם בסימן קצ"ד סעיף א' בהג"ה: ר"ל כיוון שאין דרך העולם לכתוב שטר בשכורת.

סעיף יג קו"א ס"ק ו. והעתקתי דבריו לענין ש"ש: ר"ל דלעי' סעי' ט' כתב כגון שאמר לו הישראל כו' מזה מוכח דדוקא בזה חייב בגניבה ואבידה באונס אבל בש"ש פטור דאין דין שומרים לא"י.

סעיף טו קו"א ס"ק י. אע"פ שהישראל הניחו שם שרי: והסברא בזה דבא"י אחר כיון שהשאלו ביתו הוי כבית שלו משא"כ בבעליו דלא שייך לומר דהשאלו ביתו כיון דהחמץ שלו מש"ה שרי עי' לעיל סעי' א'.

סעיף טז קו"א ס"ק יא בהג"ה. אבל לבטלו אפשר שאינו יכול: עי' מק"ח ס"ק א' ובת' רע"א סי' כ"ג ד"ה ונ"ל דהרמב"ם כו'.

סעיף יז. הרי הוא אסור באכילה ובהנאה לכל אדם: עי' נ"ב מה"ק סי' כ' ובת' רע"א סי' כ"ג ובת"ר סי' ט"ז.

שם בקו"א ס"ק י"ב. וכ"כ שם עוד הרא"ש: לפי שיטתו שדמי לשם דברי הח"י סותרין זא"ז לפי מ"ש הח"י סי' תמ"א ס"ק ב' א"ו כהמק"ח שם ס"ק א' דל"ד לשם.

שם בקו"א ס"ק יג. שמא ימכרנו לישראל אחר: רא"י זו איני מכיר דהתם מיירי דהחמץ כבר הוא ביד העכו"ם והישראל אינו עושה שום דבר שיוכל לבוא תקלה

מעשיי זו משא"כ כאן החמץ עדיין ביד ישראל וע"ש במ"א שהוא עצמו מחלק כן וכ"כ הוא סי' תמ"ח סעי' כ"ח ע"ש.

סימן תמא

סעיף ב. אף על פי כן כשיגיע הפסח: ע"י מק"ח ס"ק א'.

סעיף ד. והרי דינו כשאר חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח: ע"י מק"ח ס"ק ג' ובח"ס סי' ק"י.

סעיף ח. אלא העכו"ם יפסיד חובו: ואף דעכו"ם אינו קונה אלא במשיכה ע"י סעי' י"ב מ"מ י"ל דכאן מיירו במשכו העכו"ם וחזר והפקידו אצלו או שהקנה לו בכ"ג בק"ס או אג"ק ע"י בק"א ס"ק ד' או בשכבר עבר הפסח אז א"צ לבערו וע"י בפמ"ג בא"א ס"ק א' ב'.

סעיף י. לפיכך חייב הישראל: ע"י מק"ח ס"ק ד'.

סעיף יג. בדפוס זיטאמיר זה נשמט בטעות פיסקה ונדפס: ואין העכו"ם יכול לפדותו ממנו בע"כ ולפיכך חייב הוא לבערו וכו'! אך בין המילים בע"כ ולפיכך חסר קטע שלם וע"כ תיקן בהג"ה וכתב את הקטע החסר: שהרי בדיניהם אין דנין דין אסמכתא א"כ אף (ה) בדינינו זכה הישראל שכך הוא דין התורה אם באו לפניך ישראל ועכו"ם לדין אם יכול אתה לזכות את הישראל בד"ת אמור להעכו"ם כך הוא בדינינו ואם אתה יכול לזכותו בדיניהם אמור לו כך הוא בדיניהם ולפיכך כו' כצ"ל.

סעיף יד ובקו"א ס"ק ו. ע"י במ"ש בסי' ת"מ: ס"ק ו' בק"א.

סעיף טו. הבאים ע"י פשיעה: ואף בהתנה סתם שלא יהי' אחריות עליו גם הפשיעה בכלל התנאי כמ"ש השב"י ח"א ס' י' [] מ"מ כאן בעכו"ם דאף באחריות אלם לכתחילה צריך לבער בע"פ לכן הוצרך שיתנה בהדיא אף על הפשיעה ודו"ק.

סימן תמב

סעיף א. וא"כ אפי' אכל כל התערובת בפסח: מדבריו מוכח דלהרמב"ם דס"ל דהיכא דאין כזית בכא"פ טכ"ע מותר מה"ת לגמרי. אינו עובר עליו בב"י וע"י מ"א ס"ק א' משי"ש בשם הכ"מ. וע"י בת' אמרי אש סי' ל' שעמד בזה וע"י בח"ס חא"ח סי' ק"ט ד"ה אמנם סברת הרמ"ך כו'.

סעיף ב. כמו שית' בסי' תמ"ו: סעי' א'.

סעיף ג. כמו שית' בסי' תמ"ו): ס"י ג'.

שם. ולא ביערו הרי הוא מותר בהנאה: ע"י ת' אמרי אש ח' א"ח סוף סי' כ"ט.

שם. וכן יכול למכור כל התערובת חוץ מדמי איסור: היינו בענין שאין לחוש שמא ימכור העכו"ם לישראל אחר ויאכלנו ע"י לקמן סעי' י' וי"ט.

סעיף ו. בד"א בדבר שאין דרך תיקון: ע"י נ"ב מה"ת סי' נ"ו.

סעיף ז. אעפ"י שאסור לאכלו מן התורה אין צריך לבערו: ע"י ח"ס סי' ק"ח ובת"א אמרי אש סי' ל' ד"ה ולפענ"ד כו'.

שם. כך הוא חייב לבערו מן התורה: ע"י בק"א ס"ק ו' דלאותן י"א אף באין כזית עובר מה"ת כיון דהיתר נהפך לאיסור.

סעיף ח. מטעם שית' בסי' תמ"ז: סעי' מ"ה.

שם. להשהותו עד אחר הפסח: היינו דוקא כשהורק לכלי פסח אבל עם עומד בכלי חמץ בפסח והוא דבר לח הרי הוא כבוש בפסח ומקבל טעם חדוש ואסור מק"ח סי' תמ"ז ס"ק י"ב ע"ש ואף דהוי נטל"פ מ"מ אגן אסרינן נטל"פ בפסח משום דעכ"פ הוי במשהו ע"י סי' תמ"ז סעי' ח' ואסור להשהותו בפסח כמש"ש סעי' א' ע"ש אבל מדכתב לקמן סי' תמ"ז סעי' מ"ז וקודם הפסח עירה כו' וכאן סתם ולא כ"כ מוכח שדעתו להקל בזה לענין להשהותו דלא גזרינן בזה שמא יאכלנו כיון שיש מתירין אף לאכול בפסח נטל"פ כמש"ש סעי' ח' ע"ש דהמקיל לא הפסיד.

סעיף ט. דינו כעצמו של חמץ שהרי השמרים: ע"י בפ"י מה"ת ח' א"ח סי' י"ב.

סעיף י בסופו. אם נאסור אותו בשתיה: ע"י מק"ח ס"ק ו' שהקיל מאוד בזה ע"ש.

שם בקו"א ס"ק ט בסופו. ובשו"ת שבסוף ספר בית לחם יהודה בסס"י רצ"ג: ובשב"י ח"ב סי' ט"ז ע"ש.

סעיף יא בסופו. כמו שית' בי"ד סי' פ"ז: ע"י סי' תמ"ה סעי' י'.

סעיף יג. ונבלל תוך קמח הרבה: היינו באין סי' אבל יש סי' אף לאכול תוך הפסח מותר מעיקור הדין דהלכה דקמח בקמח הוי לח בלח ואינו חוזר וניעור ע"י סי' תנ"ג סי' ט' אולם מ"ש כאן שטעמם שוה הוא נגד החוש ונגד האחרונים ע"י נ"א הלכות פסח סי' י"ח ובח"ס סי' קכ"ט וי"ל דס"ל דלא הוי רק קצת שינוי טעם וכדעת הפרי תואר סי' צ"ח ס"ק ד' דמקרי מב"מ לענין ביטול ברוב ע"ש.

שם. (אבל לא יברך מטעם שנת' למעלה): סעי' ז'.

סעיף יד בסופו. כמ"ש בסי' תמ"ז: סעי' י"ח.

סעיף טו. לאיסור אכילה בבת אחת כמו שנת' למעלה): סעי' א'.

סעיף טז. כמו שית' בסי' תנ"ג ע"ש: סעי' ט'.

שם בקו"א ס"ק י. אלא מצד חומרא דמשהו כו' ע"ש: ז"א דהט"ז כ' שם להדיא יבש ביבש חד בתרי מותר להשהות לכתחילה כמש"ש ואם בא להשהותו לאחר הפסח א"צ לזה כו' ועכצ"ל מ"ש הט"ז אפי' מדרבנן אין האיסור אלא מצד חומרא דמשהו כו' היינו לאכול דבשאר איסורין מותר לאכול וכאן משום חומרא דמשהו אף יבש ביבש אינו בטיל לענין אכילה וכמש"ש ס"ק ט"ו ע"ש וז"ב.

סעיף יט בהג"ה. ואין זה מבטל איסור כמשנת' למעלה: סעי' ה'.

סעיף כ. ולא הגיע לחימוץ שית' בסי' תנ"ט: סי' י"ג.

שם. ונזכר בתוך הפסח: ואם נתערב תוך הפסח עיי' סיי' תמ"ז סעי' י"ח.

שם. אבל לא יברך מטעם שנת' למעלה: סעי' ז'.

סעיף כא. חייב לבערו מן העולם לגמרי מן התורה: הנה בלא ביטל מקודם וודאי אסור להשהות דהוי כרוצה בקיומו של איסור דאסור גבי חמץ ואף אם נימא דכבר נפק' ממנו שם האיסור מ"מ לא נפטר מחיוב מצות ביעור שחל עליו מכבר עד שישרף עד שנעשה פחמין או שאר ביעורים המבואר סיי' תמ"ה סעי' ד' ודלא כמ"ש המק"ח ס"ק ג' אבל כשביטל מקודם וודאי מותר להשהות כיון דאין כאן חשש דילא אתי למיכל עיי' סיי' תל"ג סעי' ל' עיי'ש וכ"מ מהשי"ע סעי' ט' דלא כהמק"ח הנ"ל.

סעיף כה בקו"א ס"ק יד. נכתב- והנה המ"א מיירי שהבצק כולו הוא עשוי לחזק כדמשמע ממה שכתב בסי' תמ"ז ס"ה: והוגה דצ"ל לאחרי המילים 'ממה שכתב' עיי' בסי' תמ"ה ס"ה.

סעיף כח בקו"א ס"ק יז. עיין בתשובת חכם צבי: עיי' בפ"י ח"א סיי' ט"ז ובנ"ב מה"ת סיי' צ"א עיי'ש.

שם בקו"א ס"ק יח. ולא כתבתי כן בפנים משום דבאמת דבריו תמוהים: עיי' סעי' כ"ט בסופו שכו' להדיא כן וצ"ע.

שם בהג"ה. יש לומר דמיירי אף בפירורין שיש בהם כזית: עיי' פ"י ח"א סיי' ט"ו. סעיף לג. אם יש במאכל זה רוב כנגד חמץ: אבל אם נפסל לאחר זמן הביעור דכבר נאסר בהנאה קודם שנפסל ונתערב תוך הפסח אוסר במשהו לה"א שבסי' תמ"ו סעי' ח' וכ"כ הח"א כלל קכ"א סעי' י"ד אולם הח"י סיי' תמ"ז ס"ק מ"ו כתב דאפשר דמותר עיי'ש ועיי' בפמ"ג בפתיחה לה' פסח חלק ג' פרק ב' אות ג' ובמק"ח סיי' תמ"ה ס"ק ד' עיי'ש.

סעיף לד. גזירה שמא יתן קולמסו לתוך פיו: הקיף את זה בסוגריים! וכתב: זה הוא ט"ס דלא חיישינן לזה כמ"ש אח"כ והא דלא בטיל ברוב כיון דעפר בעלמא הוא. ז"א כיון דכבר נאסר בהנאה כשהגיע זמן הביעור אף שנעשה אפר אוסר במשהו הנאה מב"מ מטעם דשיל"מ כמ"ש סיי' תמ"ה סעי' ח'. [ודוקא בנפסל מאכילת כלב קודם זמן הביעור דאינו אסור אף באכילה רק מטעם אחשביי בטיל ברוב דבנתערב לא שייך זה דאין כוונתו רק על המאכל] ולפ"ז אין איסור רק בנתערב מב"מ הא אם נתערב השכר במים דהוי א"מ בטיל שוב ראיתי בפמ"ג בא"א ס"ק ט"ו שכ"כ אך מש"ש סיי' תמ"ה ס"ק ה' דאף בנתערב בדיו של התיר דבטיל צ"ע דהרי הוא דשיל"מ. ועוד י"ל מטעם דרך תיקון עשייתו בכך עיי' לעיל סעי' ו' ולפ"ז אף מבא"מ ל"ב אבל כשנתערב בשוגג כיון דין כאן איסור ב"י וחשש תקלה ג"כ ליכא אין כאן איסור משהו. ועוד י"ל דלא נתבטל ביד העכו"ם דאצלם לא שייך ביטול. לכן אסור

לישראל לקבל ממנו ועיי בפמ"ג בא"א סי' תמ"ח ס"ק א' ע"ש ועיי סי' תמ"ה במ"א
ס"ק ה' ובמק"ח ס"ק ל' דאף אפרו אוסר במשהו ולא בטיל ע"ש.

סימן תמג

סעיף ב בסופו. כמו שנת' בסי' תל"ג : סעי' כ"ז.

סעיף ג בסופו. ובמ"י כלל ל"ו ס"ק ל"ט וצ"ע) : ר"ל דשם מבואר דבדבר שאינו עומד
לריח מותר להריח אף באיסורי הנאה.

סעיף ה בקו"א ס"ק א. ומה שהקשה כאן המ"א סי' ע"ב : תיקן דצ"ל מסי'.

סעיף ו. שמא יבא בעל החמץ : ואם בעל החמץ הוא בעיר שהנפקד בה אם מהני מה
שמוכר הנפקד שלא בידיעת המפקיד עיי בת' נ"ד סי' ל"ט ע"ש.

סעיף ח. שאין זו בכלל שמירה : עיי בח"ס סי' ק"ה.

סעיף י בקו"א ס"ק ג. וכין דלא אזלינן : תיקן דצ"ל : דלא איפשט אזלינן כצ"ל.

שם. לא קנהו כו') : תיקן דצ"ל : שם נקנה לו כו' כצ"ל. וקאי על סעי' י"ב במ"ש נקנה
לו החמץ מיד על ידי משיכה זו והרי הן כשלו ממש.

סעיף יב. ויש לסמוך על דבריהם במקום הפסד מרובה : עיי ח"ס סי' ק"י ובמק"ח
ס"ק ז' ובח"ס סי' קי"א היכא שביטל והחליף.

שם. אבל במקום שאין הפסד מרובה יש להחמיר : עיי בחל"א סי' ל"ו.

סימן תמד

סעיף א בסופו. כמו שנת' בסי' תל"ד : סעי' א.

סעיף ב בסופו. כמ"ש בסי' תע"א : סעי' ד'.

סעיף ג. כמו שיתבאר בסי' תס"ב : עיי נ"ב סי' כ"א.

שם במ"מ אות ו נכתב רמ"א : סעי' ז'.

סעיף ד. (כמו שנתבאר בסי' תס"א) : סעי' י"ד.

שם בסופו. כמו שיתב' בסי' תע"א : סעי' א.

סעיף ח. כמו שנת' בסי' תמ"ב : סעי' כ"ח.

סעיף ט. כמו שית' בסי' תנ"א) : סעי' א.

סעיף יב בתחילתו. אם שכח : עיי במק"ח סי' תמ"ז ס"ק א' ובת' מ"ח ח' יו"ד סי' נ
ובשערי תשובה ס"ק א' ובי"א סי' תק"ו.

סעיף טז. משא"כ בשאר כל מצות עשה : עיי מ"א סי' רמ"ט ס"ק ה' ובסי' תקס"ח
ס"ק י', שוב מצאתי שהוא עצמו עמד בזה בסי' רמ"ח בק"א ס"ק א'.

סעיף תמה

סעיף א. כמו שנת' בסי' תל"ד) : סעי' י"ב.

שם. רואין אותו מונח שם : עיי סי' תמ"ח סעי' כ"ט.

שם. אלא הפקר לכל עיין סימן תל"א : סעי' ד' וסי' תל"ו סעי' כ'.

סעיף ב. מ"מ מד"ס חייב לבערו: ע"י סי' ת"מ סעי' א'.

שם בקו"א ס"ק א. כבר בידי עכו"ם שאי אפשר בע"א: לכאורה הא אפשר לו להפקיר ולא יהי' דעתו לחזור ולזכות כמו כאן וגם יכול ליתן אותה לעכו"ם במתנה גמורה כמו כאן וי"ל שם בשבת אם כבר השכירה לו לא גזרו להפסיד ממונו כמ"ש לקמן משא"כ בחמץ וק"ל.

סעיף ד. שורפו עד שנעשה פחמים: ואע"ג דהמהרי"ל והמ"א הביאו כ' דצריך לקוברו. ומאי שנא מנחרך ונפסל מאכילת כלב. י"ל כיון שכבר חל עליו חובת ביעור לא נפטר מחיובו בזה דנפסל מאכילת כלב דאין זה ביעור גמור עד שנעשה פחמין וכ"כ הנ"ב ח' יו"ד סי' נ"ז ונעלם מהמק"ח סי' תמ"ב ס"ק ג' וכאן ס"ק א' דברי הנ"ב הנ"ל ועי' בסי' אבני מלואים בת' סי' י"ט ע"ש. משא"כ כשנעשה פחמין שקיים חובת הביעור ש"ד ולא חיישינן שמא יהנה בהפחמין כמ"ש המ"א בדעת הרמב"ם ועי' בסי' יד יהודא מהרב מס"ג סי' צ"ד ס"ק ט"ו.

סעיף ז. שצריך לבערו מן העולם לגמרי: פי' בשעה ו' דוקא ע"י ט"ז ס"ק ג'.

סעיף ח. וכל דבר שיש לו מתירין אפי' באלף לא בטל: ואף להסוברים דחמץ לא הוי דשיל"מ משום דחוזר לאיסורו לשנה הבאה מ"מ האפר אף לשנה הבאה שרי דהוי כחרכו קודם זמנו וכה"ג כ' הפמ"ג בא"א סי' תמ"ב סוף ס"ק ט"ו. אמנם למוכרו לעכו"ם חוץ מדמי איסור שבו י"ל דשרי דאף קמח בקמח שרי בה"מ למכור לעכו"ם חוץ מדמי איסור שבו כאן באפר דהרבה פוסקים ס"ל דלא אסור רק מדרבנן דהוי שלא כדרך הנאה ע"י בק"א ס"ק ה'. ע"כ יש להתיר אף שלא בה"מ. מ"מ י"ל דזה דומה לנתערב תבואה בתבואה ואח"כ נטחנו דלכ"ע הוי לח בלח כמ"ש שם סוף הסעי' ע"ש ואף דהסמ"ק ס"ל דאף בזה הוי יבש ביבש מ"מ אן לא קיי"ל בזה כוותי' רק לחומרא חיישינן לדבריו כמ"ש לקמן סי' תנ"ג סעי' ט' לכן יש לאסור אף בה"מ וצ"ע ומסתימת דבריו משמע דסובר כסברא ב'. ואף דחמץ לא נקרא דישל"מ כמ"ש בסי' תמ"ז סעי' י"ח. מ"מ כיון דלא עבר על ב"י וב"י על הפחמין כמ"ש לעיל סעי' ד' ומותרין בעבר הפסח אף היכא שעומדין בעין לכן נקרא דישל"מ לכ"ע ועי'.

סעיף ט. מטעם שנת' בסי' תמ"ב: סעי' י"ט.

סעיף י בקו"א ס"ק ו בסופו. והמ"א שסתם דבריו: צ"ע הא המ"א כ' להדיא דחמץ כ"ש מיהו הוי הרי מבואר דמיירו תוך פסח דבערב פסח. אין איסורו בכ"ש. ותו קשה מה זה שכי' אפשר כו' הא פחמין אף לדידן הוי דשיל"מ כמ"ש הוא עצמו סעי' ח' אבל האמת יורה דרכו דאף דהוי דשיל"מ וכיון שבא לאפות הפת הוי דבר הצרוך זה לזה והוי מבי"מ כמ"ש הט"ז ביו"ד סי' ק"ב ס"ק ו' מ"מ בטיל שפיר דהרי דעת הרמ"א שם דבטעם לא הוי דשיל"מ ובטיל ואף להש"ך שם ס"ק ט' מ"מ כאן דאף טעם אין בהפת והתבשיל רק פת בעלמא גם הוא מודה דאין כאן דין דשיל"מ וכיון

דהוי זוזיג בטיל שפיר משש ועד הלילה וכמ"ש בפנים ואין בזה חילוק בין דעת הרמב"ם ובין דעת שאר הפוסקים ודו"ק ועי' במק"ח סוף ס"ק ו'.

סימן תמו

סעיף ב. כמו שנת' בסי' תל"ב: סעי' ג'.

סעיף ג. כמו שית' בסי' תנ"ט: הגיה שצ"ל כמו שנתבאר בסי' תמ"ב.

שם בקו"א. אלא מד"ס פשיטא דא"צ ביעור די"א אם ביטלו: העביר קולמוסו על תיבת דא"צ'.

שם. אבל אגן לא קיימא לן הכי כמ"ש בסי' תמ"ב: בק"א ס"ק ו'.

סעיף ה בקו"א ס"ק ב בהג"ה בתחילתה. ובלא"ה הרי הרמב"ם חולק על זה: וי"ל דלא התנה עבור זה דכבר כ"כ שם פרק י"א ולכן לא התנה ג"כ אם לא ביערו תוך הפסח. רק כוונתו שנוכל להתרות בו שילקה דאל"ה אינו נלקה דשמא ביטל ואף אם הוא עצמו מודה שלא ביטל על דבורו אינו נלקה עי' פ"י ח"ב סי' ה'. לזה התנה כגון שחימץ עיסתו ואף אם ביטל קודם הפסח כל עיסה שעתידה להתחמץ בפסח לא מהני עי' ח"ס סי' קל"א כ"ש כאן שחימץ בידים וגם מדברי הרמב"ם בה' פסולי המוקדשין פרק י"ח הלכה ט' מוכח דס"ל כהר"י עי' ספר תועפות ראם ח' א"ח סי' ט' ד"ה ובזה אמינא כו'.

שם. וכן הוא מוכרח ודאי להאומרים: לכאורה נעלם ממנו דברי התוס' חולין ד' פ' ע"ב ד"ה הנח למחוסר זמן ועי' בשער המלך פ' א' ה' ג' מה' חמץ ומצה וצ"ע.

סעיף ו. ומ"מ יכול לומר לעכו"ם: עי' תי' הרשב"א ח"ג סי' רנ"ה ורנ"ט ובש"ע יו"ד סי' ק"כ סעי' ט"ו ובח"ס סי' ק"י וק"י"ב ד"ה אמנם כו'.

סימן תמו

סעיף א. כמו שנת' בסי' תמ"ב): סעי' י"ט.

שם. בעד טעם החמץ משהו: הנה אף באין סי' דאיכא טעם מ"מ לא נמכרת ביוקר עי"ז עי' לקמן סעי' ס"א. רק כיון דאסור מה"ת אסור למכור לעכו"ם לכ"ע אף למאן דס"ל דאינו עובר בב"י על הטעם בלבד עי' לעיל סי' תמ"ב סעי' ז' לזה לא כי שם תקנה זו למכור לעכו"ם ודברי האשל אברהם בגליון הש"ע סי' תס"ז סעי' י' אות י"א בשם תי' בי"ד צ"ע.

שם. לפי שלא התירו חכמים לעשות כן אלא בחמץ: עי' מק"ח ס"ק א' שהוכיח מהמ"א סי' תמ"ו ס"ק ב' דאסור למכור לעכו"ם אולם הוא אזיל לשוטתי בק"א לסי' תמ"ו ס"ק ב' ד"ה איברא שדחה דברי המ"א והעלה דהיכא דמותר מה"ת באכילה אינו עובר בב"י אף מדרבנן לכן מותר למכור לעכו"ם.

שם בסופו. ויש לסמוך על דבריהם במקום הפסד מרובה: הנה הסמ"ק אף בזה ס"ל דהוה יבש ביבש רק דאנן לא קי"ל בזה כוונתי רק לחומרא חוששין בזה לכתחילה לדבריו כמ"ש לקמן סי' תנ"ג סעי' ט' ע"ש.

סעיף ב בקו"א ס"ק ב. שהביא בתחילה דעת הרשב"ם וראבי"ה שבמרדכי: שבמרדכי פכ"ה ואח"כ הביא דברי המרדכי פכ"ש כו' כצ"ל.

סעיף ג. וכן מותר למכרן אפי' בתוה"פ: לכאורה מה הפרש בין זה לנבלע טעם חמץ באוכל י"ל דהכא כיון דמותר לקיימן לכן מותר למוכרן ג"כ כמ"ש לעיל סי' תמ"ב סעי' כ"ד משא"כ בטעם חמץ באוכל דאסור להשהותו לכן אסור למכור ג"כ.

סעיף ה. אינו אוסר אלא מקום מגעו דהיינו שיסיר: עי' בי"ד סי' ק"ה בשפ"ד ס"ק ל"ה.

סעיף ט. בכולו בלא רוטב: משום דהבלוע הוא כחוש.

שם במ"מ כח. ח"י: סי' תס"א ס"ק י"ד.

סעיף י בסופו. ובמקום הפ"מ: עי' ח"ד סי' ק"ח בשפ"ד ס"ק י"ד וי"ח אות ו'.

סעיף יד בסופו. וע"ד שנתבאר בי"ד סי' ק"י: פי' לאכול הנשארים ב' ב' והדג"מ סי' תס"ז על המ"א ס"ק ד' התיר בה"מ אף לאכול א' אי ע"ש.

סעיף יח. אם נתערב לח בלח: אף להסוברים דאינם שוין בטעם מ"מ בטיל ברוב כיון שכבר נאפה ליכא שום חשש וכ"מ מהמ"י כלל ל"ט ס"ק ד' ובחנם נשאר הנ"א בה' פסח בצ"ע אך דעתו לעיל סימן תמ"ב סעי' י"ג שטעמן שוה ע"ש.

שם. וכן הדין בחמץ נוקשה: לכאורה בחמץ נוקשה שנתערב מב"מ אינו בטול כיון דהוי דשיל"מ דאף שהי' עמד בעין ועבר עליו הפסח מותר בהנאה כמ"ש לעיל סי' תמ"ב סעי' כ' והרי זה דומה לעפר של חמץ שנתערב בעפר אחר דל"ב עי' לעיל סי' תמ"ה סעי' ח' וי"ל דאינו דומה לעפר כיון דחוזר לאיסורו לשנה הבאה משא"כ בעפר דמותר אף בשנה הבאה ואם נתערב חמץ נוקשה במאכל בפסח ואין ס' אסור למוכרו לעכו"ם חוץ מדמי איסור שבו אף דאינו רק איסור דרבנן כ"כ הנ"ב מה"ת סי' ע' ע"ש טעמו.

סעיף יט בסופו. שהן מבאישין אותם: וה"ה חטים בבאר מ"א בשם מרדכי והסכים לזה הא"ר. אבל במים תלושי לא הוי לפגם עי' במה"ש ס"ק ו' ודעת הרב נראה דבעיסה ושעורים אף בתלושים הוי לפגם מדסתם ולא חילק.

סעיף כא. כמו שיתבאר בסימן תס"א: סעיף ט"ז.

סעיף כב. (וי"ח: ומתירן להשהות ע"י סי' תמ"ב סעי' י"ד.

שם. מותר לאוכלו בתוה"פ: ואפי' לא נודע התערבות עד הפסח כ"כ הפ"י מה"ת סי' י"ב והמק"ח ע"ש.

סעיף כג. שנבלע בו חמץ כלי חרס: עיי' משי"ז ס"ק ט"ו שכי' דהוי דשיל"מ דלשנה הבאה אין חוזר לאיסורו דהוי אחר יב"ח כמ"ש הח"צ סי' ע"ה ע"ש אמנם י"ל שדעתו כדעת הנ"ב דהא דדשיל"מ ל"ב היינו לענין אכילה דממ"נ אם יאכלנו היום לא יאכל למחר בזה אמרי' דעדיף שיאכל למחר בהיתר משא"כ כאן בכלי דיכול השתמש בה היום וגם למחר וא"כ מה שרוצה להשתמש בה היום אל"מ.

סעיף כד בהג"ה. על כן יש לחוש שמא היה בו פירור: פי' משום דשכיח דמפרר פירורים ממנו ועיי' בת' רע"א סי' כ"ו ד"ה אמנם ולפי מ"ש לעיל סעי' י"ח דמשי"ה לא נקרא יל"מ כיון שאף לאח"כ אין לו היתר אלא עיי' ביטול צ"ל כמשי"ל.

שם. ומ"מ אין מעלי"ע משעה שנפל: הגיה דצ"ל ומ"מ אם אין מעלי"ע.

סעיף כה. שהרי לא נפל החמץ מהכלי: הגיה דצ"ל שהרי לא נפלט.

סעיף כט בסופו. דהיינו בעוד שהכלי הוא בן יומו: כ"מ בח"י ס"ק י"ט ועיי' ביו"ד סי' קכ"ב בהג"ה סעי' א' ובש"ך ס"ק ב' ועיי' בס' דברי משה בת' סי' ס"ג.

סעיף לד. להתירו בפסח שהקמח אינו: ואם הוא קמחא דפסחא יצלה הבשר באור עד שיאפה הקמח משי"ז ס"ק ט ע"ש.

סעיף מא בסופו. שנחתך בו השום: דאין בלוע יוצא בלא רוטב ודוקא כשהדיח קודם הפסח אבל תוך הפסח עיי' תס"ז סעי' נ"ג.

סעיף מג. אינו אוסר תערובתו במשהו אלא מתבטל: עיי' מק"ח ס"ק י"ג.

שם. והתיך שומן זה קודם הפסח וסינן אותו: היינו כשהתיכוהו באב"י כמשי"ל סעי' מ"ה ועיי' בפמ"ג בא"א ס"ק כ"ז שכי' דאין להקל בשומן אף שהוא צלול עב הוא ולא מהני סינון ע"ש.

סעיף מה. ולפיכך אסור לאכול משומן זה: אבל להשהות מותר עיי' סי' תמ"ב סעי' ח' ובמשי"ש.

שם. לתוך כלי אחר מותר: עיי' סי' תנ"ב סעי' י"ג ובהגליון.

סעיף מו. והוא נותן טעם לשבח במי הדבש: וטעם יי"ש ביין הנ"ב מה"ת ח' יו"ד סי' ס"ז מסופק והשע"ת ס"ק מ' כ' בשם הפמ"א דהוי נטלי"פ והפ"ת ביו"ד סי' קל"ז ס"ק ב' כ' בשם השב יעקב דבכלי מתכות נפגם לאחר מעלי"ע ע"ש.

סעיף מז בסופו. שנפל לתוכו חמץ: עיי' לעיל סעי' מ"ג. וי"ל דהתם יש חשש שמא נימוחו עיי' בישול בתוך הפסח וזה דבר קרוב ע"כ אנו חוששין אף בלא ראינו שנפל לתוכו חמץ משא"כ כאן דאין חשש אלא לפירור דק שאינו נראה דזה הוא חשש רחוק ולזה אין אנו חוששין אלא בראינו שנפל לתוכו חמץ כמו לעיל סעי' כ"ד ביין ועיי' בפ"י ח"ב סי' ט' ע"ש.

סעיף נב. א"כ אינו מבטל שום איסור כלל: ר"ל דאיסור אסור לערוב בידיים אפי' אין כוונתו אלא בשביל צורך דבר אחר רק כאן איכא תרתי לטיבותא אי' דאין כוונתו

לבטל. ב' דעדיין היתר הוא ואין שום איסור כלל וכ"ד הנ"ב מה"ת ח' יו"ד סי' נ"ו
נ"ז ע"ש וע"י מהר"יט ח"ב סי' י"ח וברדב"ז ח' ג' סי' תר"ו וע"י לקמן סי' תנ"ב סעי'
ו'.

סעיף ס בסופו. כמו שנתבאר למעלה: סעי' כ"ח.

סעיף סא במ"מ אות קנה. מ"א פ"ח: וכ"כ הפ"י ח"ב סי' י"ב.

שם. כגון לים או לנהר עמוק: אע"פ דאין תקנה זו מועיל רק בע"א כמש"ל סעי' ב'.
מ"מ בלאחר הפסח דקנסא בעלמא הוא מועיל פדיון ט"ז ס"ק י"ח והמ"א ס"ק מ"ה
וע"י סי' תמ"ב סעי' ג'.

סעיף סב. אע"פ שיש בה ס' כנגד השמרים: ע"י ח"ס סי' ק"ו ובחל"א סי' ל"ח.

סעיף סג בסופו. עיין ס' תמ"ב: סעי' י'.

סימן תמח.

סעיף א. לבעל החמץ על שעבר עליו: ואם מכר לנכרי החמץ אחר חצות והנכרי משך
החמץ לביתו ע"י נ"ב מה"ת סי' ס"ג ובח"ס סי' קי"א וקי"ד.

סעיף ד. כמו שנת' בסי' ת"מ: סעי' ה'.

סעיף ח. הרי זה מותר אפילו באכילה: ע"י במק"ח ס"ק ה' ובת' אמרי אש סי' כ"ו.

סעיף יא. וכן אם הא"י רוצה: הגיה שצ"ל וכן אם אין הא"י רוצה.

שם. אבל אם אינו אומר בלשון הזה: ע"י במק"ח ס"ק ה' ובח"ס סי' ק"ד ובת' אמרי
אש סי' כ"ז כ"ח ובס' תועפות ראם סי' י"ח.

סעיף יג. ואפי' בדיעבד אסור: ע"י נ"ב מה"ק סי' י"ח.

סעיף יד. אסור בהנאה לכל אדם מישראל: זה קאי אדלעיל כשלא מכר לו את החדר
אבל היכא שמכר לו את החדר לא איכפת לן וכמש"ל סי' ת"מ ע"ש.

סעיף טז. כמ"ש בסי' תמ"ד: סעיף ט.

סעיף כד. בציונים אות מב. ט"ז סי' תמ"א ח"י פ"ח שם: ז"א דבט"ז כ' להיפך גם
בח"י ופ"ח לא נמצא דבר מזה אבל הדין אמת ע"י ח"ס סי' קט"ו.

סעיף כו בסופו. בסי' תמ"ג ע"ש: סעי' י'.

סעיף כז בסופו. ע"י בשע"ת ס"ק א'.

סעיף כח בסופו. ע"י סי' ת"מ: סעי' י"ז.

סעיף כט. כדי שנתיר לו ליהנות ממנו: ע"י במק"ח בחידושים ס"ק י"ד ובשע"ת סי'
תמ"ה ד"ה בש"ע.

סעיף ל. אם יש לתלות שנעשה אחר הפסח: והא דלא מותר אף מיד לאחר הפסח
מפני שהם מחליפים כדאיתא בגמרא. דהתם מיירו דוקא בעובר לתיאבון. אבל
עכשיו כולם מיקרי עובר להכעיס ח"י ס"ק י"ד ע"ש.

סימן תמט

סעיף ג. הרי כבר נתבאר בסימן תמ"ח: סעי' כ"ט.

שם בסופו. מטעם שנתבאר בסימן תמ"ח: סעי' ג'.

סימן תנ.

סעיף א. כמו שנת' בסי' תמ"ג: סעי' י'.

סעיף יב. שיבשל בו חמץ ואפי' להשאל לו בחנם אסור: עי' במק"ח ס"ק ז' וח"ס סי'

קט"ז בסופו.

סעיף יג בסופו. כמו שנת' בסי' תנ"א ע"ש: סעי' מ"ג.

סעיף יח. ע"ש הטעם): פרה של א"י ואכלה חמץ בפסח עי' בא"א סי' תמ"ח ס"ק י'

ובשע"ת ססי' תמ"ח ובנ"א סי' ל' אם מותר לאכול החלב שלה.

סעיף כא. כמו שנת' בסי' תמ"ח): סעי' ג'.

סעיף כה. כמו שנת' בסי' תמ"ו: סעי' ז'.

סעיף כז בסופו. כמו שנתבאר בח"מ סי' קפ"ח: ואם עבר וקנה עי' שע"ת ס"ק י"ב.

סימן תנא.

סעיף א. (עי' סי' תמ"ד): סעי' ט'.

סעיף ג. בסי' תמ"ו ע"ש): סעי' ה' ו'.

שם. בסימן תל"ה: סעי' ב'.

סעיף י. וישהה אותם בתוכו עד: כאן וכן בסעי' ל"ז לא הזכיר המנהג להשהות

גחלים עד שיהי' קש או חוט נשרף מצד הב' רק בסעי' ט"ז וי"ט ול"ח הזכיר מנהג

מזה נראה דעתו דלא נהגו להחמיר כ"כ להשהות הגחלים עד שיהי' קש או חוט

נשרף מצד הב'. רק היכא שיש חשש ממשות איסור אבל היכא דליכא אלא טעם

הבלוע בתוכו לא נהגו להחמיר רק כדי עד שאם יגע אדם בצד הב' יהי' היס"ב ועי'

לקמן סעי' מ"ד וצ"ע.

סעיף כה. וע"ד שית' בסי' תנ"ב: סעי' ג'.

שם בסופו. מטעם שנת' למעלה: סעי' י"ג.

סעיף כח. ב"ד סימן ק"ז: בש"ך ס"ק ז'.

סעיף לה. כמו שנתבאר בסי' תמ"ז: סעי' נ"ו.

סעיף מד בסופו. כמו שיתבאר: סעי' מ"ח.

סעיף מו בסופו: בסי' תמ"ז ע"ש): סעי' נ"ה.

סעיף מח. בסימן תמ"ב: סעי' ל"א.

סעיף נ. משהו קמח דבוק בכלי: עי' בפרמ"ג דבכלים העשוי' מנסרים וא"א לנקות

כלל אף אם החזיק מים אין להתיר ובנ"ד לקמן סעי' ס"א ועוד דהוא גופי' כי לעיל

סעי' מ"ח שחוששים לדברי האומרים שאין הגעלה מועלת לבית שאור ובארש"ט הוי

חריף והרי הוא כבית שאור וכ"כ במק"ח ס"ק ח'.

סעיף נא. כמשנת' למעלה): סעי' מ"ו.
שם בסופו. בסי' תמ"ב ע"ש: סעי' ל"א.
סעיף נד בסופו. בסי' תנ"ג ע"ש: סעי' כ"ג כ"ד.
סעי' נו. אלא בלוע בתוך הרחת די בקליפה: ואם אפו המצות ק"פ והרחת היתה
אב"י ע"י שע"ת ס"ק מ"ב.
שם. מטעם שנת' בסי' תמ"ז: סעי' ו'.
שם בסופו. שנת' כל זה בסי' תמז: סעי' י"ח.
סעיף סא בתחילתו. ואפי' הוא כ"ח: ע"י לעיל סוף סעי' מ"ג ולא ידענא למה שינה
הסדר מהשי"ע דבשי"ע כ' מקודם הדין דכאן ואח"כ דינא דלעיל וי"ל שסמך על מה
שחזר וכ' לקמן סעי' ע"ג גבי כלי זכוכית דלא מהני הגעלה דהרי הן ככ"ח ע"ש
ודו"ק.
שם. כמו שיתבאר בסי' תנ"ב: סעי' י"ג.
סעיף סג בסופו. שנתבאר בסי' תמ"ז: סעי' ח'.
סעיף סה בסופו. כמו שית' בסי' תס"א: סעי' ב'.
סעיף סז. יש יותר מכדי קליפה: ע"י ח"ס סי' ק"ל ד"ה ואשר בדק לן כו'.
סעיף סח בסופו. עיין סי' תס"א: סעי' א'.
סעיף עא בסופו. כמו שנת' למעלה): סוף סעי' מט.
סעיף עב. כמו שנתב' למעלה): סוף סעי' מ"ג.
סעיף עד. שדרך להכניס בהן יי"ש: צ"ע הא יי"ש הוא דבר חריף ונבלע בכלי בכדי
שיתחיל להרתח כמ"ש הוא עצמו לעיל סי' תמ"ז סעי' כ"ט ולמה לי מעל"ע וע"י
בפמ"ג בא"א ס"ק נ"ג דס"ל דאף להפליט מכלי יש כח ליי"ש בשיעור בשיעור כדי
שירתח כ"ש להבליע גם הוא מודה כמש"ל וגם מילוי ועירוני לא יועיל כמש"ל סעי'
ס"א ע"ש וצ"ע.
סעיף עה. (כמ"ש למעלה: סעי' כ"ב.
סימן תנב
סעיף ב. כמו שיתבאר): סעי' כ"ב.
סעיף יג בסופו. בסי' תמ"ז: סעי' מ"ה.
סעיף כד בתחילתו. ואף אם לא היו במים: היינו כשמגעיל קודם שעה ה' או שלא הי'
הכלים ב"י.
סעיף כה בסופו. בסי' תנ"א ע"ש): סעי' כ"ח.
סימן תנג
סעיף ה. עיין סימן תמ"ז: סעי' נ"ז אבל שמן זית כיון שזית הוא חריף גרע טפי
משאר שמנים כ"כ הדג"מ ע"ש.

סעיף ו בסופו. כי א"א לבררם יפה: והנה מאן דבעי להחמיר יתן העניס בחתיכ פשתין וישים תוך הלאקריץ כו' דלא הוה מבטל איסור דשמא אין כאן איסור ואין כוונתו לבטל א"א ס"ק ג' ע"ש ולפ"ז ביי"ש דנסתנן ולא נשאר רק טעם משהו דמותר קודם הפסח ואינו חוזר וניעור. כ"ש דאין להחמיר.

סעיף ח. כמו שיתבאר בסי' תס"ו: סעי' א'.

שם. כמו שנתבאר בסי' תמ"ז: סעי' כ"ב.

סעיף י. כמו שנת' בסי' תמ"ב: סעי' י"ט וע"ש סעי' ג' דיש עוד תקנה לפדות ולהשליך דמי הנאה לים המלח ע"ש.

סעיף יא בסופו. בסי' תמ"ב: סעי' ט"ז.

סעיף יב. בסי' תמ"ב: סעי' ט"ו.

שם בסופו. שנתבאר בסי' תמ"ב: במקום ה"מ כמשי"ש סעי' י"ח והדג"מ סי' תס"ז על המ"א ס"ק ד' כ' דמותר אף לאכול אחד אחד כיון דהא גופא דחוזר וניעור הוא פלוגתא אפי' ביבש ע"ש ואפי' בפסח י"א דבטל ע"ש.

סעיף טו. כמו שיתבאר בסי' ת"ס: סעי' א'.

שם בסופו. כמו שיתבאר בסי' תס"ז: סעי' ב' ז'.

סעיף טז. אבל הטחינה עצמה: ע"י בשע"ת סוף ס"ק ח'.

סעיף יח. והולכין אחר הרוב שאינן רוחצין: לכאורה קשה הא יש לגזור שמא יקח מהקבוע כיון שאין האיסור נכר במקומו וכמ"ש הצ"ץ סי' ל"ב ע"ש בשלומא מן בני הכפרים יש להתיר מטעם שכ' הח"י דכולהו נידי בכל יום ונתבטל הקבוע משא"כ כשפירש א' ממוכרי העיר דנשאר הקבוע במקומו וי"ל דהוא מיקל בזה דלא גזרי שמא יקח מהקבוע וס"ל דלא כהצ"ץ והטעם כיון דבהקבוע גופי' ליכא איסור וודאי דשמא לא נרחץ בדרך שנתחמץ כמ"ש ה"ט"ז ס"ק ג' ועוד דיש פוסקים דס"ל דזה לא מקרי קבוע ע"י בש"ע יו"ד סי' ק"י ובפמ"ג שם בשפ"ד ס"ק י"ד ע"ש.

סעיף לא. כמו שנתב' למעלה: סעי' ט'.

שם. וקודם ל' יום לא חל עליו חובת מנהג זה: ע"י בשע"ת ס"ק י"ז.

סימן תנד

סעיף ג בתחילתו. מתוך שהוצרכו: ע"י מ"א ס"ק א' ובאחרונים שם.

סעיף ה. לפיכך טוב ליזהר: מ"מ בשאר המצות ג"כ יש ליזהר דא"א ליקח בטוב וליתן לתנור ונתכפל כ"כ הפמ"ג בא"א סי' תנ"ח ע"ש.

סעיף ו. ואפאה בתנר יוצא בה: צ"ע דמאי שנא מעיסה שנילושה במ"פ שכ' בסי' תס"ב סעי' א' דאינו יוצא בה כיון דאינה יכולה לבוא לידי חימוץ ע"ש דהרי אף כאן כשנחלט ברותחין שוב אינה יכולה לבא לידי חימוץ וצ"ל דמיירו שנילושה במים ואח"כ חלטה ברותחין דהיי יכולה לבוא לידי חימוץ קודם החליטה ומ"ש לעיל

הטעם דאינו יוצא בה מפני שהיא מצה עשירה ה"ה דה"י יכול לומר עוד טעם דאינה יכולה לבא לידי חימוץ (כיון דמיירו שם שחלט הקמח קודם הלישה) וכמש"ש בסי' תס"ב סעי' א' אלא דכאן חד מתרי טעמי נקיט.

סימן תנה

סעיף א בסופו. בסי' תנ"ד): סעי' ז'.

סעיף יא. שיתבאר בסי' תנ"ח: סעי' ד'.

סעיף יט. כמו שית' בסי' תס"ב: סעי' ד'.

שם. ולכתחלה טוב ליזהר: ע"י ח"ס סוף ס"י קכ"ט ע"ש והא דכ"י טוב ליזהר משום דמן הדין מותר כיון דאם ארע שלא יאפה מיד ג"כ מותר דיעבד היכא שנתערב רק מעט מי פירות רק עכ"פ כיון דלא שרי רק בדיעבד בלא אפאה מיד ושמא לא יאפה מיד לכן טוב ליזהר.

סעיף כט בסופו. בסי' תס"ב: סעי' ג'.

סעיף ל בתחילתו. ואם עבר ונתן: ע"י ח"ס ס"י קכ"ג.

שם. כמו שנתבאר בסי' תס"ב: סעי' י"ח.

סעיף לא. אע"פ שלא אפאה מיד מותרת: ע"י לקמן ס"י תס"ב סעי' ז'.

שם. שאף אם נתחממה: אף שכי' שם דאם נתערב מים אפי' כ"ש אסור אף דיעבד באכילה אם לא אפאה מיד מ"מ במלח אף שדינו כמים. כיון שנשתנה צורתו מצורת המים מותר דיעבד כמ"ש לקמן ס"י תס"ג סעי' ד' אך מה שכי' כאן דאף במלח הרבה מותר צ"ע לכאורה ע"ש במ"א ס"ק א' ב' וי"ל כאן בלא אפאה מיד דיש פוסקים דס"ל אף במ"פ עם מים מותר ע"י ח"י ס"י תס"ב ס"ק ד' ובמלח דאיכא עוד סברא דיש לו דין מ"פ ועוד דנשתנה צורתו כיון דיש הרבה סברות לקולא ע"כ מותר כאן אף במלח הרבה משא"כ בסי' תס"ג בותיקא ודו"ק.

סעיף לד. אם נפל מעט סיד: אבל סיד שבכותל אינו אוסר שב"י ח"ב ס"י י"ג ע"ש.

סימן תנו

סעיף א. כמו שיתב' בסי' תנ"ט: סעי' ט'.

סעיף ג. ע"ד שית' בסי' תנ"ז: סעי' ב'.

סעיף ה. בסי' תנ"ה: סעי' י"ז.

סעיף ו. בסי' תנ"ה: סעי' כ"א.

סעיף ט. שיתב' ס"י תנ"ז: סעי' י"ז.

סימן תנו

סעיף ז בסופו. בעודם עיסה: ע"י לקמן סעי' י"ב.

סעיף י בתחילתו. בד"א כשכל מצות: עיי' בתי מ"ח ח' יו"ד סי' נ'. (שו"ת מים חיים לרח"כ רפאפורט זיטאמיר תרי"ז – ויש ע"ז תשובה של הצ"צ וצירלסון על המצות. ממ"נ)

סעיף יא. אלא יכול להפריש מהן חלה: עיי' ביד אפרים סי' תק"ו.
סעיף טז בסופו. אף שאינן מוקפות מעיקר הדין: עיי' לעיל סעי' י' וי"ב דמיירו שלא הי' רק עיסה א' שלא הפריש חלה ממנה והבן.
סימן תנח.

סעיף א. עד אחר חצות: עיי' לקמן סי' ת"ס סעי' ה' ו'.

סעיף ב. כמו שנתבאר בסי' תנ"ג: סעי' י"ד.

סעיף ד. (שנת' בסי' תנ"ז): מסעי' כי עד סעי' כ"ד.

שם. (שית' בסי' תנ"ט): סעי' י"ח.

שם בסופו. שנת' בסי' תנ"ג: סעי' ט'.

סעיף ו. שנתבאר בסי' תנ"ז: סעי' ב' ג'.

סעיף ח. (מטעם שית' בסי' ת"ס: סעי' ז'.

שם בסופו. בסי' ת"ס ע"ש: סעי' ח'.

סעיף יז. שיגמור בדעתו לאכול ביי"ט: עיי' מ"א שכי דשרי להערים ולומר אני אוכל פת חמה משמע דכשיש לו פת חמה אסור והוא אינו מחלק בזה ש"מ דס"ל כהמק"ח שכי דאף ביש לו פת חמה ג"כ מותר ע"ש טעמו.

סימן תנט

סעיף ה. סתום בזכוכית: עיי' פמ"ג בא"א ס"ק א' שכי דראוי להחמיר אף בזה ע"ש.

סעיף ו בסופו. (עיי' סי' תנ"ה): סעי' ט'.

סעיף ט. עיי' סי' תנ"ו: סעי' ה'.

שם בסופו. בלא עסק: עיי' לקמן סעי' י"א.

סעיף יג. (עיי' סי' תמ"ב): סעי' ב'.

סעיף כא. בסי' תמ"ב ע"ש: סעי' כ"ח.

סעיף כו. אבל כשאוכלן כשהן יבשות: עיי' בשע"ת סוף ס"ק כ"ד.

שם בסופו. דבר לח עיי' סימן תס"ג: לכאורה היינו דווקא באכילה אבל בהנאה או להשהותה אחר הפסח מותר כמ"ש הח"י סי' תס"ג ס"ק ד' ועיי' לקמן סי' תס"ג סעי' ב' אולם אפשר דלא כתבו כך רק בקמח הקלוי משא"כ בנילוש קמח ונאפה דהמצה מפסקת בין הקמח ובאין האור י"ל דאסור אף בהנאה או להשהותה אבל כשלא נתנה לתוך דבר לח אף שהי' בתוך המים שבעיסה ולא נאפה מ"מ המים אין מחמיצין אותו הואיל דהאור מייבש המים בקרבו אין בו כח להחמיץ עוד. אף שלא נקלה כ"כ עד שלא יבוא לידי חימוץ לעולם אף לאחר שיבוא לתוך דבר לח מ"מ

אותו המים וודאי כבר נתייבש ואין בו כח להחמיץ ועיי לקמן סיי תס"ו סוף סעי' א' ע"ש.

סעיף ל. כמו שנתבאר בסי' תנ"ג: סעי' כ"ד.

סימן תס

סעיף א. כבר נתבאר בסי' תנ"ג: סעי' ט"ו.

סעיף ה. כמו שנת' בסי' תמ"ד: סעי' כ'.

שם. שנת' בסי' תמ"ב: סעי' ג'.

סעיף יא. בעיסה שנילושה במים: לכאורה תמי' הא אף אם העיסה נילושה במי"פ גזרו בה כמי"ש החי"י ס"ק ט"ז ע"ש וי"ל דס"ל דבמ"פ דיעבד עכ"פ מותר ולענין לכתחילה לא הוצרך להזכיר עיי לעיל סיי תנ"ה סעי' ל"א ולקמן סיי תס"ב סעי' ז'.

סימן תסא

סעיף ב בתחילתו: יש נוהגין: עיי ח"ס סיי ק"ל.

סעיף ח. כמי"ש בסי' תנ"ט: סעי' י"א.

סעיף ט. ואם אין יכולין לעמוד עליה: היינו אם כבר נצטננה.

סעיף יב. כמו שית' בסי' תע"ה: סעי' כ"ה.

סעיף יג. ומי"מ אם הזקן: עיי שע"ת ס"ק ח'.

סעיף טז. כמו שנת' בסי' תמ"ז: סעי' ה'.

שם. (עייין סיי תנ"ז): סעי' ב'.

סעיף יז. משוח בשמן ונגע במצה אחרת: צ"ע הא התנור בולע ממקום הכפל וכיון שהוא שמן נתפשט הבלוע בכל התנור ונאסרו כל המצות אף אותן שלא נגעו עכ"פ כ"ק עיי לעיי סיי תנ"א סעי' נ"ו וצריך לדחוק דמיירי דהמצה שנתכפלה לא נגעה בהתנור לאחר שנמשחה בהשומן ועיי ח"ד סיי צ"ז ס"ק ד' ולמי"ש לקמן סעי' כ"ז וכ"ח בלא"ה א"ש.

סעיף יח. אלא כדי קליפה בלבד: ואף באינן משוחות בשומן צריך כ"ק עיי מ"א ס"ק י"ב.

סעיף כב בסופו. שנת' למעלה: סעי' ח'.

סעיף כד. נדפס דהיינו שהצד העליון עלה ג"כ למעלה: תיקן דצ"ל עלה כ"כ למעלה [בשו"ע מהדורה ראשונה וכן בשו"ע החדשים נדפס 'גם כן'. ממ"נ]

סעיף כ"ט. בסי' תמ"ח: סעי' ל'.

סימן תסב

סעיף א בסופו. שנת' בסי' תנ"ג: סעי' א' ועיי סיי תנ"ד סעי' ו' ובמשי"ש.

סעיף ג. המים שבהם חימוץ גמור: עיי פ"י מה"ק סוף סי' ט"ו ובתי צ"ץ סי' קכ"ב
ד"ה אבל בני"ד ובמש"ז סי' תס"ז סוף ס"ק י' וס"ק כ"א אות א' ובח"ס סי' קכ"ג
ד"ה והנה ובח"ל סי' מ"ו.

סעיף ד. קודם האפיה אף על פי: ר"ל לאפותה מיד דווקא אז מותר לכתחילה כיון
שהוא דבר מועט לא אסרו בזה היכא דעתו לאפותה מיד כיון דאף אם ישכח ולא
יאפה מיד ג"כ מותר דיעבד כיון שהוא דבר מועט אבל אין יוצאין בה כמ"ש לקמן
סעי' ו' ועיי במש"ש.

סעיף ו. מותר לצאת בה י"ח: אף שהוא גופי' כ' לעיי סעי' ד' דמעט מ"פ מותר אף
בלא אפאה מיד מ"מ ס"ל דתרי קולות לא מקילינן היינו להקל ולומר שאינה מצה
עשירה וגם להקל ולומר שאינה ממהרת להחמיץ לא מקילינן בעיסה חדא כיון
דלהמ"א ס"ק א' ספיקא מספקא ליי ועיי מ"א סי' תע"א ס"ק ה' אלא דהח"י ס"ק ב'
כ"כ ע"ש די לנו להקל קולא א' היינו בלא אפאה מיד מותרת ולא אמרינן דממהרת
להחמיץ כמ"ש לעיי אבל לא לצאת בה וכן באפאה מיד דליכא חשש חימוץ מותר
לצאת בה ולא חיישינן לחשש מצה עשירה.

סעיף ח. לאחר אפייתן בעודן חמין: דכיון שבשעה שנעשית לחם היינו בשעת אפייה
היתה בעוני אף שאח"כ נתעשרה לא נקראת מצה עשירה עיי סי' תע"א סעי' ט'.
סעיף ט בסופו. שאין מחזיקין איסור מספק: עיי סי' תס"ז סעי' ל"ו ובמש"ש.
סעיף יא. יין צימוקים: עיי בשע"ת ס"ק י'.

סעיף טו. הוא לח וצלול: עיי בשע"ת סוף סי' תס"ב.

סעיף טז. אבל אם הוריקו השומן: עיי מ"א סי' תס"ז סוף ס"ק כ"ה שכי דאף בזה
האילפס אם סלקוהו מהכירה למקום אחר ונימצא שם חטה דג"כ אמרינן כאן
נמצא כאן הי' ולא מחזיקינן איסורא ממקום למקום אמנם בסי' תועפות ראם סי'
כ"ג העלה שם כמ"ש כאן דאין להקל אלא מכלי לכלי דוקא ע"ש ועיי בש"ש שמעתא
ג' פרק ה' ו'.

סעיף יז. בסי' תס"ו: סעי' ז'.

סעיף יח. בסי' תנ"ה: סעי' כ"ט.

סימן תסג

סעיף ב. או באור אם טחנן: ואם יוצאין בהם י"ח מצה עיי נ"א סי' ט"ו ע"ש ולפי
מ"ש הוא בסי' תס"ב סוף סעי' א' בעיסה שנילושה במ"פ דאינו יוצא בה כיון דאינה
יכולה לבא לידי חימוץ ה"נ אין יוצאין בהם דשמא נקלו יפה ואינן יכולין לבא לידי
חימוץ. וי"ל דהוי ס"ס שמא לא נקלו יפה ואת"ל דנקלו יפה שמא לא בעינן רק
שיהי' מין הבא לידי חימוץ כדעת הרמב"ם פ"י מהלי חמץ.

סעיף ד. ותיקא : צ"ע למה השמיט דעת הרמ"א שכ' לדידן שנוהגין להחמיר במ"פ גם זה אסור.

סימן תסד

סעיף ב. אין אוכלין אותה בפסח : עיי' בח"י.

סימן תסה

סעיף ג. כמו שנת' בסי' תלי"ג : סעי' כ"ז.

סעיף ה. כמ"ש בי"ד סי' צ"א : ע"ש סעי' ז' דבבשר חי גם הרב מודה להמחבר דמותר אף בלא ה"מ וא"צ ה"מ רק בצלי ע"ש וצ"ע.

סעיף ו. (אבל אם ידוע לנו : עיי' לקמן סי' תס"ז סעי' ס"א ועיי' מק"ח ס"ק ב' ע"ש.

סעיף תסו

סעיף א. נתבאר בסי' תנ"ג) : סעי' כ"ז.

שם. ואחר כך נתנגב מותר : עיי' ח"י סי' תס"ב ס"ק ג' ובפמ"ג בא"א סי' תס"ב ס"ק ג' ובח"ס סי' קכ"ו ובסי' תל"א סי' מ"ו.

סעיף ב. בסי' תס"ב : סעי' ט'.

סעיף ג. בסי' תמ"ב : סעי' כ"א.

סעיף ד. אבל חטים של עכו"ם : עיי' במק"ח ס"ק א'.

סעיף ה. ומי שיש לו חולי בבטנו : עיי' בשע"ת סי' תס"ה.

שם בסופו. בסי' תנ"ד : סעי' ז'.

סעיף ו. מ"מ אם לא יבערם : ואם נתערב בשאר שעורים ונודע קודם ששהה שיעור מיל הדבר תלוי בהפלוגתא אם אמרינן היתר בהיתר בטיל ונתבטל כבר קודם שנתחמץ ומותר להשהותו בה"מ כמ"ש"ל סי' תמ"ב סעי' י"ד ט"ו ואם היתר בהיתר לא בטיל דינו כחמץ שנתערב יבש ביבש תוך הפסח עיי' לעיל סי' תמ"ז סעי' א' אמנם לפמ"ש"ל סי' תמ"ז סעי' כ"ב על הגליון בשם הפ"י והמק"ח אין חילוק ואף בלא נודע הדין כך ע"ש כיון שנתערי' קודם ששהה שיעור מיל.

שם בסופו. וטוב לחוש לדבריהם : ופשיטא דאסור ליתן סובין אפי' יבש ובלי מים לפני הבהמה דמהרוק שלה יתחמץ ח"א כלל קכ"ו סי' י"ח וקיצור ש"ע סי' קי"ז סעי' ז'.

סעיף ז' בסופו. עד לאחר הפסח : צ"ע הא אף במ"פ ודאי עם מים ולא אפאה מיד מותר להשהותה עד לאחר הפסח כמ"ש"ל סי' תס"ב סעי' ג' ע"ש. וי"ל דה"א דאם אנו מתירין לו להשהות יטעה שדינה כמים ויבא לאוכלה קמ"ל דאנו סומכין על אותה דיעה דס"ל שדינה כמים. להתיר לו להשהותה עכ"פ ודו"ק.

סעיף ח. ע"י דריסת הרגלים : עיי' לעיל סי' ת"ס סעי' ה' ו'.

סעיף י. כדין תערובת יבש ביבש : באמת מאחר שאחר הריקוד א"א להכיר האיסור אין להחמיר כלל ואינו ענין לדין יבש בלח רק יש לו דין קמח חמץ שנתערב בקמח דפסח ויש להתיר לאפותו קודה"פ צ"ץ סי' ע"ע ע"ש.

שם בסופו. עיין סי' תכ"ט : תיקן שצ"ל ססי.

סעיף יא. כמ"ש בסימן תמ"ז שיש להחמיר : תיקן שצ"ל אף שיש להחמיר. [בשו"ע החדשים 'ואף שיש להחמיר'].

סעיף יד. כי יש כאן ספק ספיקא : ואין להקשות איך יאכלנו בפסח הא אם יתן מים יהי מ"פ עם מים והמק"ח עמד בזה ע"ש ולפי מש"ל סי' תס"ב סעי' ד' דמעט מ"פ אין ממהרין להחמיץ י"ל דמיירו כאן דלא נתלחלח רק מעט וכפי מש"ל סוף סעי' א' פשיטא דלק"מ ודו"ק.

סימן תסז

סעיף ד. לא יעבור עליו בב"י לפי שהוא מקח טעות : צ"ע הא אחריותו עליו ויעבור בב"י משום אחריות וכ"כ הנ"ב מה"ת סי' ע"ז והמק"ח סי' תמ"ח ס"ק ג' וי"ל שדעתו כיון שבדיניהם אינו יכול לתבוע מעותיו ממנו דלדידיהו לא הוי מומא וכיון דאין כאן שום תביעת ממון מזה על זה בין אם יאבד או לא שוב אינו עומד באחריותו וכיון דאינו נח לו לקנותו שוב אינו עובר עליו בב"י ודינו כמו בדורון לעיל סי' תמ"ח סעי' ג' וה' והא דכ' המק"ח שם דהוי ש"ש ז"א דאין דין שומרין בממון של עכו"ם ותו דכ"ז שלא נודע לו וודאי אין עליו דין ש"ש כמ"ש הנתיבות המשפט סי' רל"ב ועוד כיון דאתי לידי בהתירא הוי כהפקעת הלוואתו דשרי ואין לחייבו באחריות מדינא ע"י בק"א סי' ת"מ ס"ק י"א והבן.

שם. ועוד שיש אומרים : ע"י בק"א סי' תל"ג ס"ק ג' ד"ה מיהו כו'.

סעיף ה. יכול למוכרו : דשמא לא ימכרנו לישראל ועוד שמא לא יבואו לידי חימוץ כלל ואף אם יחמיצו שמא יתבקעו ויהי ניכר.

סעיף יד. ויש מתירין אפילו בפחות מששים : אם נתערב דבש בתוך התבשיל בתוך הפס'.

סעיף יח בסופו. קודם הפסח : ע"י נ"ב מה"ת סי' ע"א שהחליט לאסור אף קודם הפסח אא"כ ידוע שאין בהם חשש חימוץ ע"ש.

סעיף כה. ודאי אלא ספק : והוי ספק דרבנן. וקשה הא ה"ל דשיל"מ כיון דאילו חוזר לאיסורו לשנה הבאה לדיעה זו שהוא דעת המחבר סעי' ט' כמ"ש סי' תמ"ז סעי' ד' וצ"ל דס"ל דבטעם לא אמרינן דשיל"מ כמ"ש הרמ"א ביו"ד סי' ק"ב סעי' ד'. ולעיל סעי' ו' שאנו דנין על גוף הדגן שנתרכך ודאי לא הוי דשיל"מ כמ"ש סי' תמ"ז סעי' י"ח ע"ש.

שם בסופו. אפי' באכילה: עי' לעי' סעי' ב' דאף שלא נתרככה אם שהה שיעור מיל אף להשהות אסור. וא"כ כאן דאיכא חמימות התבשיל אף בלא שהה שיעור מיל איכא ספק חמץ בהחטה עי' לעי' סי' תנ"ט סעי' י"א וצ"ל דמיירו כאן דוקא ביש סי' בהתבשיל נגדה אבל באין סי' אסור התבשיל אף אם לא נתרככה אמנם י"ל דדווקא החטה עצמה אסור אף להשהות אף בלא נתרככה אבל התבשיל מותר אף באין בה סי' וכן מוכח מסתימת לשונו כאן ולקמן סעי' ל"א.

סעיף כו. בסי' תמ"ז: סעי' א'.

שם. כמשני שם: סעי' ב'.

סעיף כח בתחילתו. ואם עבר והשהה: וכן הדין בז' של פסח רק החילוק הוא בזה היכא דיכול ליתנו לנכרי במתנה דבז' מחויב ליתן ובח' א"צ ליתן כ"כ הפ"י סי' ט"ו והח"צ סי' פ"ו ודלא כהמ"א סי' תמ"ו ס"ק ב' וכ"ד בק"א שם ע"ש ועי' בשב"י ח"ב סי' י"ז.

סעיף כט. (עיין סי' תמ"ז): סעי' כ"ד מ"מ צ"ע לכאורה כיון דיש מתירין נטל"פ בפסח וכו' העיקר כמש"ש סעי' ח' וסעי' י"ב ועיסה הוא נטל"פ במים כמש"ש סעי' י"ט וא"כ יש להתיר אף בסיננס תוך פסח כיון שאינו רק חשש בעלמא ואף במצא פירורין ע"פ המסננת ג"כ יש להתיר בשעת הדחק דיש לסמוך על האומרים דנטל"פ מותר אף בפסח וי"ל דבמים לא שייך שעת הדחק והוי כלכתחלה כמ"ש ביו"ד סי' צ"ה ובט"ז ס"ק י' וש"ך ס"ק י"ד ע"ש והיכא דהוי באמת שעת הדחק שא"א למצוא מים אחרים מותר ועי' לקמן סעי' מ"ז.

סעיף לא בסופו. כמו שנתבאר: סוף סעיף כ"ה ועי' לקמן סעי' ל"ג.

סעיף לג בסופו. חטה בקועה: למכור.

סעיף לה. עדיין לא באה לידי חימוץ.. כיון שאין שם מים: דין זה הוא מהרא"ש פי' כ"ש ודברים הללו הוסיף הוא. ונרא' שכיון בזה לתרץ קושית הק"נ וכן הקשי הנ"ב מה"ק סי' כ"ה דלמה ליי' למימר הטעם שישראל משמרין יפה את המים הא אין מחזיקין איסור ממקום למקום לזה כי דע"כ צ"ל שהיתה במקום אחר או בקמח או במים שהרי מן הסתם כו' לזה כי הרא"ש שפיר ואין חוששין שמא היתה בהמים כו' וע"כ היתה בהקמח לכן מותר העיסה והי"ח ס"ל דיותר יש לתלות שהיתה במים מלומר שהיתה בקמח ונתבקעה בשעת לישה דאין דרכה להתבקעה בשעה מועטת כזו משא"כ לעי' סי' תס"ב סעי' ט' אמרינן כנכ"ה [=כאן נמצא כאן היה. ממ"נ] ונתבקעה כאן ולא מחזיקין איסור לומר שכבר היתה במים ונתבקעה שם וניחא הכל.

סעיף לו. (עיין סי' תס"א): סעי' ט"ו.

סעיף לז. בתחלה כשנפלה: אף שבוודאי לא נפלה בשעה שעוסק בה כמש"ל סעי' לה מ"מ חיישינן שמא ברגע ז' שנחתכה ובא לחתוך מצה אחרת אז נפלה החטה למצה זו.

סעיף לח. לכן יש לאסור כל המצות: היינו שלא במקום ה"מ אבל בה"מ יש להתיר. כמש"ל סעי' ל"ו ודו"ק.

סעיף לט. להתירם אף באכילה: תמ"י לכאורה הא מ"מ איכא עוד ס' שמא לא נתרככה עד אחר שנחתכו כמש"ל סעי' ל"א וי"ל כיון דהוא מסיק לעי' דאין אנו סומכין על ס"ס זו להתיר באכילה רק בה"מ עי' לעי' סעי' ל"ג ולקמן סעי' מ"א וכאן לא הי' צריך להזכיר דבה"מ מותר כיון דכבר כ' לעיל סעי' ל"ו דבה"מ מותר אף עיסה זו שנמצאת בה החטה אף בבקיעה וא"צ רק נ"מ מכ"ש העיסות אחרת

סעיף מ. שמא נכבשה החטה מעת לעת: קשה כיון דמיירו שנמצא החטה תוך הציר כמ"ש לקמן סעי' מ"ב וכבוש בציר השיעור בכדי שירתיה וי"ל דע"כ מיירו כאן דהי' מעורב מים ג"כ ונתבט' כח הציר כמ"ש לעיל סעי' תמ"ז דאל"כ הוי מ"פ והמלח כיון שנשתנה צורתו והוא מעט אינו אוסר כמש"ל סעי' תס"ב סעי' ד' וכ"כ המ"א ס"ק מ"ו ע"ש ע"כ בעינין מעל"ע.

סעיף מו. (עיין סעי' תמ"ז): סעי' מ"ה.

שם בסופו. שנתבאר בסי' תנ"ב): סעי' ו'.

סעיף נז. אסור אפי' להשהותה או למוכרה: עי' סעי' תמ"ז סעי' ב'.

סעיף ס. תרנגולות הצלויות בשפוד: כ"ק ולא יותר עי' לעי' סעי' תנ"א סעי' נ"ו ודווקא ע"י הפוך השפוד עי' נ"א סעי' י"ג והח"ד סעי' צ"ז כ' דווקא שנגע גוף החטה בהשפוד אבל בלא"ה לא נאסרו שאר התרנגולות ע"ש טעמו.

הלכות מכירת חמץ

מאחר שדעתו עליו לחזור ולזכות בו אחר הפסח: אע"פ דאית' בא"ח סעי' רמ"ו סעי' ג' דהמפק' בהמתו בשבת אף שדעתו לחזור ולזכות בו שרי וכ"פ הוא גופי' סעי' תמ"ה בק"א ס"ק א' ע"ש זה דוקא שכבר הוא בידי העכו"ם או כשהניחו ברה"ר והפקירו אז אף בדעתו לחזור ולזכות הוי הפקר דדברים שבלב אינן דברים ויכול לזכות בו מי שירצה משא"כ בחמץ הכמוס באוצרותיו ולא יזכה בו אדם לעולם. והתורה ציותה לבטל בלבו כעפר וכשדעתו לחזור ולזכות בו הרי אין בדעתו ולבו כן ולא קיים כלל מצות תשבותו ועובר עליו בב"י מה"ת וכ"כ הח"ס סעי' קי"ד.